

Zij willen alleen het nationale, de eigenaardige kunst, die wordt geboren door samenwerking van Fransche hoofden en harten. In het tijdvak der Romantiek begon men met vreemde motieven — men volgde Byron in zijne voorkeur voor Levantsche kleuren en Levantsche toestanden. Victor Hugo's *Orientales* waren verrukkelijk van Orientaalschen gloed, maar toen hij zijne *Légende des Siècles* schreef, wachtte hem nog hooger waardeering. Zijn *Aymérillot*, zijn *Combat de Roland*, zijn *Eylau*, en eindelijk zijn Slag van Waterloo in zijne *Misérables*, evenals zijne schildering van Parijs in zijne *Nôtre-Dame de Paris*, hebben hem de bewondering van miljoenen Fransche harten gewonnen. De navolging van uitheemsche modellen heeft in Frankrijk zelden tot groote kunst geleid. Leconte de Lisle heeft in zijne *Poèmes tragiques* eene voortreffelijke Helleensche *couleur locale*, maar de groote kunstenaar werd nimmer populair. Alphonse Daudet poogde dikwijls op zijne wijze den pathetischen toon der Engelsche humoristen te treffen. Hij slaagde met Désirée Delobelle, omdat deze daarbij geheel haar karakter van *Parisienne* behield, maar in *Fack* blijft hij ver beneden het talent van Dickens en Thackeray. Bij de Fransche letterkundigen werd sedert 1849 niemand der uitheemsche kunstenaars meer gelezen en op prijs gesteld dan den Duitschen spook- en moordliefhebber Hoffmann — en toch is het maar één der jongeren gelukt in Hoffmann's geest te schrijven, aan den graaf Villiers de l' Isle-Adam.

Eene letterkunde, die het nationale element verwaarloost, die naar vreemde modellen werkt, wordt niet geëerd door de natie, die haar voortbracht. Letterkundige kunstwerken moeten den stempel dragen der nationale individualiteit — anders zinken ze weg in vergetelheid. Nationale individualiteit heeft Frankrijk altijd bezeten in zoo hooge mate, dat de Fransche letterkundige kunst, zoodra zij eene poging deed vreemde stof te behandelen, er meestal in slaagde ze een volkomen Franschen vorm en Fransche kleur te geven. Dit deed Scarron in de zeventiende eeuw, toe hij een Spaanschen roman — *El viage entretenido* door Augustin de Roxas Villandrando (1603) — tot een voortreffelijken Franschen roman verhief, waarin hij de hoofsche kunst van de Scudéry en de Gomberville belachelijk maakte, en zijn Spaanschen voorganger in alle opzichten overtrof. Dit deed Le Sage, toen hij Espinel's *Marcos de Obregon* omwerkte tot zijn *Gil Blas de Santillane* (1715), in welk kunstwerk een paar Spaansche motieven tot een geheel oorspronkelijken Franschen roman worden herboren. Scarron begreep zeer goed, dat het nationale in de Fransche letterkundige kunst bestond in het verfijnen en volmaken van uitheemsche gegevens. Hij zegt in zijn *Roman Comique*: »*Jusqu' à l'age de quinze ans nous nous plaisions bien plus à lire les Amadis de Gaule, que les Astrées et les autres beaux romans que l'on a faits depuis, par lesquels les Français ont fait voir, aussi bien que par mille autres choses, que, s'ils n'inventent pas tant que les autres nations, ils perfectionnent davantage.*»

* * *

Tot de nieuwste Fransche uitgaven behoort een roman van Marcel Prévost, die snel achter elkander meer dan twintigmaal gedrukt werd. Marcel Prévost heeft zich eenigszins berucht gemaakt door zijn veel besproken *Les Demi-*